

еднакви въ едните и въ другите начинъ за водението на войната. Въ военните дѣйствия на силезскитѣ войни и за наслѣдството на австрийския прѣстолъ въобще се забѣлѣзва сжщата нерѣшителностъ, нищожностъ, или пълно отсъствие на цѣль, сжщо и отсъствие на свързка и единство; сжщитѣ дрѣбни, нищожни прѣдприятия на голѣмитѣ армии, които дѣйствували прѣимущественно въ раздробени сили; сжщата случайност и невъзможност на сраженията и послѣдствията имъ и др. т., както и въ войнитѣ отъ края на XVII и началото на XVIII столѣтие. За това и слѣдствията на първитѣ войни били за всички, участвуващи въ тѣхъ държави, съ исключение само на Пруссия, съвсѣмъ подобни на слѣдствията отъ послѣднитѣ войни. Силезскитѣ войни и за наслѣдството на австрийския прѣстолъ усилили само Пруссия; а всички останали държави, даже безъ исключение на Англия, били много или малко отслабени отъ тѣхъ, едни — вслѣдствие загубване на владѣния, други — вслѣдствие истощение на държавнитѣ финансии, а нѣкои — вслѣдствие на едното и другото.

Дѣйствията на Фридриха II, и въ двѣтѣ силезски войни, независимо отъ блѣскавото и згодно за Пруссия свършване на тѣзи войни и отъ славата на одържанитѣ въ тѣхъ побѣди, носятъ върху себѣ си отпечатъка на сжщия характеръ, общъ на силезкитѣ войни и за наслѣдството на австрийския прѣстолъ. Самъ Фридрихъ II, въ запискитѣ си, откровенно съзнава много свои погрѣшки и строго ги осжда. Най важни отъ тѣхъ били: раздробяването на армията на малки отряди и понѣкога растѣгнатото и расположение, до нѣкждѣ за по удобно храниение, а до нѣкждѣ за заемане на по голѣмо пространство отъ страната, — из-

внрѣдно голѣмата зависимост на военнитѣ дѣйствия отъ храниенето на войскитѣ, често нерѣшителност и погрѣшност въ дѣйствията, най послѣ случайнитѣ сражения, безъ прѣдварително съобразени и опрѣдѣлени цѣль и планъ. Но за това, отъ друга страна, дѣйствията на Фридриха II и на прусскитѣ войски стоятъ несравнено по горѣ отъ съвременнитѣ на тѣхъ дѣйствия на другитѣ полководци и войски въ много отношения. А особенно забѣлѣжителни сж тѣ по отношение на: умѣреността на Фридриха II въ политическата цѣль на войната; съгласието на всичкитѣ му дѣйствия, на всичкитѣ прѣдприятия както съ тѣзи цѣль, тѣй и съ срѣдствата на Пруссия; постоянната му и понѣкога даже извънмѣрна грижа за спазване на войскитѣ си; твърдостта и рѣшителността му въ опаснитѣ случаи; прѣдпочитанието на настѣпателнитѣ дѣйствия прѣдъ отбранителнитѣ, което било една отъ главнитѣ причини за успѣхитѣ му, а особенно въ отношение на личното тактическо искусство на Фридриха II и тактически дѣйствия на прусскитѣ войски.

Като прѣдприемалъ войната съ Австрия, Фридрихъ ималъ за цѣль завоюването само на Силезия. Но като видѣлъ, че Австрия нѣма намѣрение да му отсѣпи тѣзи областъ, той нахлулъ въ 1742 г. въ Моравия, а послѣ въ Бохемия, като дѣйствувалъ въ едно и сжщо време и въ своя полза и въ полза на съюзницитѣ си, отъ които отвлечалъ съ това частъ отъ австрийскитѣ сили. По сжщия начинъ постѣпилъ той и въ 1744 година, като трѣгналъ за Бохемия; а въ 1745 г. намиралъ за достатъчно да дѣйствува отбранително и съобразно съ това си приготвилъ побѣдата при Хохенфридбергъ. Слѣдъ всички одържани отъ него успѣхи, той прѣдлагалъ на Ма-